

Tímár Máté író-költő, Gyomaendrőd díszpolgára Endrőd 1922. - Budapest 1999.

Szorgalmas, értelmes parasztemberek leszármazottja. Nagyszülei: G. Tímár János és Gátéri Viktória 9 gyermekkel és 50 kh. földdel zárta életét. Elsőszülött volt a neves írónk édesapja. (két lány volt a kilenc közül. A két legkisebb: Dr. Tímár Sándor orvos, Benjámin patikus lett.)

Az első fiú: Máté (1883-1965) Szerbiában harcolt, mikor az I. világháború nagy áldozatszedője, a spanyolnátha hirtelen elvitte feleségét, Hornok Máriát 1918-ban. Három gyermeket hagyott hátra: Vilmost (1911), Máriát (1913) és Illést (1915).

A háború végeztével a hazatért apa feleségül vette Papp Máriát (1895-1970). Házasságukból született Máté 1922-ben. Halottunk 6 elemít végzett a tanyai iskolában, 5 km. utat vágva esőben, sárban, hóban. Ezekről az évekről emlékezik meg nagy szeretettel tanítójáról, Bricse (Bányai) Emő pedagógusról írt elbeszélésében. Polgárba Endrődön járt. „Az én nevelőszüleim” c. novellájában emlékezik ezekre az évekre. Aztán Szeghalomra került a gimnáziumba. Ezeknek az éveknél állít hiteles emléket: „. . . és a Berettyó folyik tovább...” c. regényében. Már ekkor a versírással is kacérkodott.

Egyetemre került, de a világháború megszakítja a diákoskodást. A Margitszigeten esett fogságba, s ezzel elkezdődik Kálváriája. Az Uralba viszik, ahol higanybányában dolgozik embertelen körülmények között mínusz 40-50 fokon. Egészsége megrokkant. Tüdeje sípolni kezd. Moszkvába került kórházba, ahol egy orosz orvosnő segíti vissza az életbe. A rabság éveit sűrűn visszatérő motívumai írásainak.

Hazatérve a fogságból, az egyetemen próbálkozik, azonban írásai miatt eltávolítják a diákok közül.

Fizikai munkával (állami gazdaságban gyapottermelés) kínlódik.

Cikkei sűrűsödnek. Az Írószövetség tagja lett. A forradalom élesztője, a Petőfi Kör tagja. A forradalom bukása után letartóztatják. Együtt raboskodik Nagy Imre miniszterelnökkel. Maléter Pál honvédelmi miniszterrel, a Kilián laktanya hőseivel, Gimes Miklóssal, Losonczyval és Francia-Kis Mihállyal.

„Majoros Ádám krónikája” regénye emelte ki, mely nagy elismerést hozott nevének.

1960 után az irodalomnak él. Huszonegy prózai műve és három verseskötete látott napvilágot. Több regény, elbeszélés, útinapló és van egy színműve is.

Munkáiban a szülőföld: Endrőd, közismert alakjai, eseményei kelnek életre. Csodálatos ízes nyelvére felfigyel Lőrincze professzor, és „Édes anyanyelvünk” címen sugárzott adásaiban nagy elismeréssel, lépten-nyomon példának állítja Tímár Máté stílusát, nyelvezetét.

Több alkalommal ellátogat Erdélybe, a székelyek és még a csángók közé is. Baráti kapcsolatot épít Tamási Áronnal, akinek irodalmi hagyatékát haláláig őrizte, Palló Imrével, s a Marosvásárhelyen csaknem agyonvert Sütő Andrással. Nem csoda, hogy sok művében esik szó a székelyek és csángók életéről.

Egyik erdélyi útján ismerkedik meg Varga Anikó székely tanárnővel, s házasság lett az ismeretségből. Három gyermekük született; a kicsi korában elhunyt Mária, a tragikus körülmények között meghalt Illés, és az egyedül életben maradt Áron.

1990 után egészségi állapota megrokkant, de szellemileg frissen, fáradhatatlanul alkot.

Helyi újságunk, a Városunk sok szép alkotását tette ismertté.

Sikeres munkái elismerésül lett József Attila-díjas, SZOT-díjas, és megkapta a Magyar Köztársaság arany érdemkeresztjét. Szülővárosának is díszpolgára lett.

Haláláig elnöke volt az Endrődiek Baráti Körének. Kívánsága szerint az Endrődi Központi Temetőben szülei sírjában tért végső pihenésre. A díszpolgárságában méltó társa lett Rózsahegyi Kálmánnak.

Órá emlékeztet bennünket a „Hazai harangszó”!

Feledhetetlen lett, mert képességét kellően kamatoztatta, mert a szeretet és a hit ügyében buzgón szolgált! Több zsoldárszerűen szép versében adta meg Istennek, ami az Istené.

Remekművű munkáid őrzik emlékedet! Nyugodj békében a Körösök vidékén! Szomorú szívvel búcsúzik Tőled városunk

Márton Gábor

Megjelent: Városunk 1999. június. 84. o. In memoriam